Arany László - A vak király

Hol volt, hol nem volt, még az Óperenciás-tengeren is túl volt, volt a világon egy vak király. Mindenféle orvosok-doktorok próbálták meggyógyítani, de mindhiába, egyik sem ment semmire.

Maga a király tudott volna ugyan egy orvosságot szemének, de azt senkinek sem mondta meg, hogy mi, akárki kérdezte tőle, csak azt felelte, hogy mihaszna mondja meg, mikor úgyse tudják megszerezni. Volt ennek a királynak három egészen felnőtt legény fia. Ezek egyszer összebeszéltek, hogy akárhogy, mint, de kitudják az apjoktól, hogy mi az az orvosság, s megszerzik neki. Bement hát hozzá a legöregebbik, megállt az ajtóban, elkezdett beszélni, mondván:

- Felséges király atyám! Én most azért jöttem, hogy megkérdezzem felséges király atyámtól, mitől gyógyulna meg a szeme, mert mi hárman összebeszéltünk, hogy azt az orvosságot ha az életünkbe kerül is, megszerezzük.

A király erre nem szólott egy szót se, hanem volt előtte az asztalon egy nagy kés, azt felkapta, úgy vágta a fia felé, hogy alig tudott előle félreugrani, a kés megállott a diófa ajtóban. Erre a királyfi úgy megijedt, hogy mindjárt kiszaladt a házból.

Másnap a középső királyfi ment be, de az is éppen úgy járt, mint a bátyja, ez is kiszaladt a szobából.

Harmadik nap a legfiatalabb királyfin volt a sor; a bátyjai be sem akarták ereszteni, hogy ha ők ki nem tudták venni az apjokból, biz ez sem sokra megy, de a királyfi nem tágított, hanem bement. Mikor elmondta, hogy miért jött, ehhez is hozzávágta az öreg király a nagy kést, de ez nem ugrott félre, hanem megállt, mint a pecek, kicsibe is múlt, hogy belé nem ment a kés, a sipkáját kicsapta a fejéből, úgy állt meg az ajtóban. De a királyfi még ettől sem ijedt meg, kihúzta a kést az ajtóból, odavitte az apjának.

- Itt van a kés, felséges király atyám, ha meg akar ölni, öljön meg, de előbb mondja meg, mitől gyógyulna meg a szeme, hogy a bátyáim megszerezhessék.

Nagyon megilletődött ezen a beszéden a király, nemhogy megölte volna ezért a fiát, hanem összevissza ölelte, csókolta.

- No, kedves fiam - mondja neki -, nemhiába voltál te egész életemben nekem legkedvesebb fiam, de látom, most is te szántad el magad legjobban a halálra az én meggyógyulásomért (mert a kést is csak azért hajítottam utánatok, hogy meglássam, melyikőtök szállna értem szembe a halállal), most hát neked megmondom, hogy mitől gyógyulna meg a szemem. Hát kedves fiam, messze-messze, a Veres-tengeren is túl, a hármashegyen is túl lakik egy király, annak van egy aranytollú madara, ha én annak a madárnak csak egyszer hallhatnám meg a gyönyörű éneklését, mindjárt meggyógyulnék tőle; de nincs annyi kincs, hogy odaadná érte az a király, mert annyi annak az országában az arany-ezüst, mint itt a kavics.

Amint ezeket a királyfi megértette, kiment a testvéreihez, elmondott nekik mindent; azok aztán mentek egyenesen az apjokhoz, hogy ők hát most elmennek azért a madárért, tették magukat rettenetesen, hogy így hozzák, úgy hozzák el, ha ezer ördög őrzi is. A legkisebb királyfi is el akart menni, de a bátyjai nem vitték, hogy biz őutánuk ne csikókodjék, minek menne el bajnak; aztán meg az öreg király sem eresztette sehogy sem.

- Már édes fiam, te csak maradj itthon énmellettem, segíts egyben-másban öreg fejemnek, sok már nekem magamnak egy ország gondja; de még meg is halhatok addig, míg oda lesznek, akkor - ha te is elmennél, kire maradna az ország?

Hajlott a jó szóra a királyfi, otthon maradt. A bátyjai elindultak nagy hűhóval, tizenkét tár-szekeret megraktak arannyal-ezüsttel útiköltségnek, elbúcsúztak az öreg királytól, megígérték neki, hogy egy esztendő alatt, ha törik, ha szakad, elhozzák az aranytollú madarat, azzal elmentek.

Eltelt az egy esztendő, de nem jött haza a két királyfi, eltelt a második is, harmadik is, negyedik is, mégsem hallatszott semmi hírök. Már a legifjabb királyfi bizonyosnak tartotta, hogy odavesztek, el is akart már sokszor indulni utánuk, de az apja nem eresztette; hanem mikor már az ötödik esztendő is a vége felé járt, a királyfinak sehogy sem volt maradása, hiába volt minden beszéd, nem hallgatott rá, elindult. Egy régi, hűséges szolgát lóra ültetett, maga is lóra ült, úgy fogtak neki a hosszú útnak.

Mentek, mendegéltek, hét nap, hét éjjel mindig mentek, akkor kiértek az öreg király országából.

Amint kívül voltak a határon, megláttak egy rongyos csárdát, a királyfi megállt a csárda előtt, a szolgáját beküldte egy ital borért. Amint az inas nyitotta az ajtót, belátott rajta a királyfi, látta, hogy odabenn táncol két rongyos ember két kocsmabeli személlyel, de rájok sem ügyelt, hanem amint kihozta az inas a bort, megitta, azzal mentek tovább.

Már jó ideig mentek úgy, hogy egyik sem szólt egy szót se, nagy sokára aztán az inas törte meg a nagy hallgatást:

- Jaj, felséges királyfi, mondanék én valamit, ha attól nem félnék, hogy megharagszik érte.

- Nem haragszom én, csak mondjad.

- No hát, ha rossz néven nem veszi, csak elmondom: látta-e felséged azt a két rongyos embert, aki ott táncolt a csárdában?

- Láttam úgy hátulról, mikor az ajtót nyitottad, de hát miért kérded?

- Ó, felséges királyfi, mondanám is én, meg nem is.

- Mondjad no, bolond, hisz nem szoktam én az igazságért megharagudni.

- Hát amint bementem, megláttam azt a két embert, nagyon ismerősöknek tetszettek, mindjárt gondoltam valamit, de mégse mertem egészen rájok fogni, megkérdeztem hát a kocsmárostól: „Hallja kend, miféle két ember ez, aki itt táncol?” Azt mondja rá a kocsmáros: „Jaj, jó uram, régi embereim ezek már nekem, királyfiak volnának ezek, valami öt esztendeje jöttek ide, valami aranytollú madarat kerestek, de hogy nem találták, mert biz azt még a Veres-tengeren is kellett volna keresni, kapták magukat, itt maradtak, azóta mindig itt esznek-isznak, mert volt ezeknek pénzök vagy tizenkét társzekérrel, de biz a már mind elfogyott, alig van nekik annyi, amennyivel egy-két hétig megérik.” Ez aztán abbamaradt, a kocsmáros se beszélt többet, én is eljöttem.

Nagyon elszomorodott e beszéden a királyfi, elébb nem is akarta elhinni, de az inas erősítette, gondolta hát magában, hogy most nem tölti az időt, majd visszafelé jövet hazahíja őket.

Mentek aztán tovább, beértek egy nagy erdőbe, ott az út egy helyen kétfelé vált, egyik se tudta a járást, elkezdtek tanácskozni, hogy merre menjenek. Amint ott tanácskoznak, egyszer - mintha csak a föld alól bújt volna ki, vagy az égből csöppent volna - ott termett egy szép nagy róka. A királyfi, amint meglátta, nyúlt a nyila után, hogy majd meglövi, hát, uramfia, tán nem is hinnék kendtek, ha nem mondanám, megszólalt a róka emberi nyelven:

- No, felséges királyfi, hát eltévedtek, vagy min tanácskoznak?

- Hiszen nem tévedtünk éppen el - felelt neki a királyfi -, hanem azt csakugyan nem tudjuk, hogy e közül a két út közül melyik visz a Veres-tengerhez. Hát miért kérded?

- Csak azért, mert én útba tudom igazítani a királyfit, tudom a járást ezen a tájékon. De hát miért mennek a Veres-tengerhez?

A királyfi elbeszélte, hogy mi járatban vannak, töviről hegyire; mikor aztán vége szakadt a beszédjének, megint megszólalt a róka:

- Bizony, nagy munka vár a királyfira, de nem is tudja elvégezni, hacsak én nem adok tanácsot, azért hát lépjünk egyezségre: én segítem a királyfit jó szóval mindenütt, ahol csak szükség lesz rá, ezért aztán mikor visszajövet hozza a királyfi a sok aranyat, ezüstöt, drágaságot (mert tudom, hogy hoz), mindenen, de mindenen az utolsó tűig megosztozik velem.

A királyfi egy kicsit gondolkozott, de azután gondolta, hogy minek neki az arany-ezüst, csak a madár legyen meg, hát csak ráállott. Erre a róka kihúzott a farka végéből hét szál szőrt, odaadta a királyfinak.

- No, felséges királyfi, itt van hét szál szőr, ha jártában-keltében akárhol akármi baja akad, csak szakítson el egy szálat, én mindjárt ott termek tanácsot adni.

Azután megmutatta a róka, hogy melyik út visz a Veres-tengerhez, jó utat kívánt a királyfinak, s megint eltűnt éppen úgy, ahogy jött, mintha csak a föld nyelte volna el.

Ment, mendegélt a királyfi az inasával, egyszer - nagy sokára - elértek a Veres-tenger partjára. Amint a királyfi végignézett azon a roppant nagy vízen, elborzadt belé, nem látta sem szélét, sem hosszát. „Ó, én Uram, Istenem - gondolta magában -, hogy megyek én át ezen a nagy vízen, mikor azt se tudom, melyik a szélessége?” Csak akkor jutott eszébe a róka, mindjárt elszakított egy szál szőrt; alighogy elszakította, mintha csak a föld alul bújt volna ki, vagy az égből csöppent volna le, ott termett a róka.

- Mi baja van, felséges királyfi, tán nem tud átmenni ezen a vízen?

- Bizony nem én, róka pajtás.

- No, azon ne is búsuljon a királyfi egy cseppet se, itt van három alma, csak vágjon neki felséged a víznek, úsztasson benne, míg csak bírja a lova, amikor látja, hogy már egészen kifáradt, hajítson a vízbe egy almát, mindjárt olyan darab szárazföld támad, hogy elférne rajta ezer ember is, azon pihenjen meg, azután menjen tovább, mikor megint elfárad a lova, megint hajítson el egy másik almát, megint pihenjen meg; aztán harmadszor is csak úgy tegyen. Többet aztán nem mondok.

Ezzel a róka megint eltűnt, a királyfi pedig meg az inasa belehajtottak a vízbe, elkezdtek benne úsztatni. Mikor már majd kidőltek a lovak alattuk, elhajított a királyfi egy almát, mindjárt olyan nagy darab szárazföld termett oda, hogy elfért volna rajta egy regiment katona is, azon megpihentek istenesen, azután megint mentek odább, mikor másodszor is elfáradtak a lovak, megint elhajított a királyfi egy almát; harmadszor megint csak úgy tettek. Mikor már negyedszer is alig tudtak a lovak úszni, elérték szerencsésen a túlsó partot. Itt aztán gondolkozóba esett a királyfi, hogy most már hát itt volnának, de merre keressék az aranytollú madarat? Hiába gondolkozott rajta, megint csak el kellett szakítani egy szál szőrt.

Ott termett megint a róka.

- No, róka pajtás - kérdi a királyfi -, hol találjuk most már meg az aranytollú madarat?

- Hát látja-e felséged amott messzire csillámlani azt az aranypalotát?

- Hogyne látnám!

- No, hát abban lakik az a király, akié az az aranytollú madár. Öltözzék fel felséged bő ingbegatyába csikósosan, az inasát a lovakkal hagyja itt, maga menjen oda a palota kertjébe, ott van a kalicka az aranymadárral egy aranyfára felakasztva, azt vegye le, de vigyázzon, hogy valamelyik fához hozzá ne érjen, mert akkor az egész kert megzendül, a kertészek megfogják felségedet. Ha pedig mégis szerencsétlenül járna, megfognák, vitesse magát a királyhoz; majd a király kérdi, hogy mert ahhoz a madárhoz nyúlni, csak ezt mondja felséged: „Hogyne mertem volna, mikor széles e világon, kis Magyarországon nincsen olyan betyár, mint én.” Többet aztán nem mondok.

Úgy tett a királyfi, ahogy a róka mondta. Az inasát otthagyta a tengerparton, maga felöltözött betyáros ruhába, elindult a palota felé. Nem ment egyenesen a palotába, hanem elkerült a kert alá; hát amint odaért, elállt szeme-szája, mert még a hátulsó sövénye is a kertnek mind csupa aranyból-ezüstből volt fonva. Amint kibámulta magát, bemászott szép csendesen a kerítésen, széjjel-nézett a kertben, vigyázta, hogy hol látná meg az aranytollú madarat. De biz azt eleinte meg nem látta volna, ha az orrához ütődött volna is, úgy elvette szeme fényét a nagy csillogás-villogás; de hogyisne! mikor minden fának ezüst volt a törzse, arany a gallya, gyémánt a gyümölcse. Mikor aztán félig-meddig betelt a nézéssel, elindult a madarat keresni, meg is találta nemsokára, ott ugrált egy gyémántkalickában, egy ágas-bogas aranyfára felakasztva. Amint meglátta a királyfi, ment egyenesen érte, hogy levegye; nem volt magasra téve, felérte a földről is, nem kellett érte felmászni, hanem amint vette volna le, a borjúszájú ing megakadt egy gallyba, megrántotta; erre az egész kert megzendült, mintha ezer meg ezer haranggal harangoztak volna, a kertészek mindjárt ott termettek, megfogták a királyfit, vitték egyenesen a király gazdájokhoz. A király, amint a nagy sok beszéd után megtudta, hogy mi a baj, elkezdte szidni a királyfit:

- Hát te akasztófára való, hogy mertél arra még csak gondolni is, hogy az én aranytollú madaramat ellopd?

- Hogyne mertem volna - felelt rá a királyfi hetykén -, mikor széles e világon, kis Magyarországon nincsen olyan betyár, mint én!

Nagyon megörült ennek a beszédnek a király.

- No! öcsém, ha olyan nagy betyár vagy, van a szomszéd királynak egy lova, az egész ló ezüstből van, a szőre meg színaranyból, ha te ezt nekem ellopod, neked adom az aranytollú madarat meg még ráadásul minden gyémántgyümölcsömből egy-egy vékát, aranygallyat meg, amennyit elbírsz.

Megígérte a királyfi, hogy ellopja, ha az életébe kerül is, azzal visszament az inasához a tengerpartra, elszakította a harmadik szál szőrt is. Ott termett a róka megint.

- No, királyfi, mi baja van?

- Hát bizony nekem csak ez meg ez. - Itt elbeszélte, hogy hogy járt az aranytollú madárral, meg hogy mit ígért meg a királynak, utoljára azt is hozzátette, hogy bizony most már nem tudja, hogy kéne azt a lovat ellopni.

- Biz azt, felséges királyfi - felelt a róka -, másképp nem lehet, hanem felöltözik felséged kocsisruhába, elmegy ahhoz a királyhoz, akié az a ló; itt van egy üveg pálinka, ez olyan, hogy aki egy kortyot iszik belőle, úgy elalszik tőle, hogy aznap, ha csillagot rúgatnak vele, se ébred fel. Ezt a pálinkát vigye oda, felséged az istállóba, dugja el a széna közé, a kocsisok megtalálják, megisszák, elalusznak tőle, akkor aztán a felséged dolga lesz kihozni a lovat, hanem van ott a falra felakasztva egy gyémántszerszám, ha azt is el akarja hozni, vigyázzon, mert vannak azon apró kis csengettyűk, ha azok megszólalnak, felébrednek a kocsisok, megfogják felségedet. Ha pedig mégis szerencsétlenül járna, megfognák, csak mondja ennek a királynak is azt, amit az elsőnek mondott. Többet aztán nem szólok.

Ezzel eltűnt a róka, a királyfi pedig megint úgy tett, amint az mondta neki. Felöltözött kocsisruhába, a pálinkát a zsebébe tette, elindult a második király palotája felé. A város végéig az inasát is magával vitte, de már a városba csak maga ment be. Bement a király palotájába, az istállóba, odaelegyedett a többi kocsisok közé, hát látja, hogy milyen nagy őrizet alatt van az aranyszőrű, ezüsthúsú ló: egy kocsis rajta ült, egy a fejét fogta, egy a lábát, egy a farkát, tizenkét ember meg körülállta.

Megijedt ettől egy kicsit a királyfi, hanem azért csak látatlanná tette, addig sündörgött ott előre-hátra, míg egyszer szerencsésen eldugta az üveg pálinkát a széna közé. Kis idő múlva, amint egyik kocsis szénát akart adni a lónak, megtalálta, kihúzta onnan, elkurjantotta magát:

- Nézzétek csak, mit találtam! Egy nagy üveg pálinkát! Bizonyosan valamelyik szolgáló lopta el, osztán hirtelenében csak ide dugta. Igyuk meg!

Erre a többi kocsis is ráállott, adták kézről kézre az üveget, csakhamar részeg lett valamennyi, eldőlt ki jobbra, ki balra. Erre a királyfi is hozzáfogott a munkához: aki a lovon ült, azt egy kecskelábra ültette, akik a lábát fogták, azokkal a kecskeláb négy lábát fogatta meg, aki a fejét

fogta, annak egy tuskót adott a markába, aki meg a farkát, annak egy nyövet kendert, mikor aztán így elhelyezte őket, a lovat szépen kivezette az istállóból; hanem amint körülnézett, meglátta a falon a gyémántszerszámot, nagyon megfájult rá a foga, nem tudta otthagyni. „Már ezt, akár élek, akár halok, elviszem” - gondolta magában; le is vette a falról, hanem amint vitte volna ki az ajtón, hozzáütődött az ajtófélfához, megcsendült a sok csengő, a kocsisok felébredtek, megfogták a királyfit. Vitték egyenesen király gazdájokhoz, elmondták neki, hogy hogy akart ez a legény lopni.

A király elkezdte szidni, ahogy csak tudta:

- Hát te imilyen-amolyan akasztófavirág, hogy mertél még csak arra gondolni is, hogy az én ezüsthúsú, aranyszőrű lovamat ellopd?

- Hogyne mertem volna - felelt ennek is nagy hetykén a királyfi -, mikor széles e világon, kis Magyarországon nincsen olyan betyár, mint én!

- No ha olyan nagy betyár vagy, van a szomszéd királynak egy olyan szép leánya, hogy szem nem látott még olyat, ha te azt nekem ellopod, neked adom az aranyszőrű lovat, a gyémántszerszámot meg még ráadásul tíz köböl aranyabrakot.

Jól van; megígérte a királyfi, hogy ellopja, azzal kiment a város végére az inasához. Itt megint mit volt mit tenni? Elkellett szakítani a negyedik szál szőrt is. Ott termett a róka.

- No, mi a baj, felséges királyfi?

- Hát csak ez meg ez. - Itt elbeszélte a királyfi, hogy már meg királykisasszonyt kellene neki lopni.

- No, királyfi - mondja a róka -, most öltözzék fel szakácsruhába, menjen el ahhoz a királyhoz, szegődjék be szakácsnak. Délben majd felséged vigye be a levest, hanem az ajtóban ejtse el. Többet nem mondok.

Eltűnt a róka megint, a királyfi pedig az inasával ment a harmadik király országa felé. Mikor ahhoz a városhoz értek, ahol a király lakott, felöltözött a királyfi szakácsruhába, az inasát a város végén hagyta, maga bement a királyi palotába.

Éppen kint sétálgatott a király az udvaron; odament hozzá a királyfi.

- Felséges király, én szakács vagyok, azért jöttem, hogy beszegődjek felségedhez, hogyha megfogadna.

- Jól van, fiam, én megfogadlak, éppen szakácsra van most szükségem; jó, hogy jöttél.

Beszegődött hát a királyfi szakácsnak, mindjárt is bement a konyhába; hanem a másik szakács egész délelőtt lármázott rá, mert minden ételt elrontott. Következett az ebéd ideje, a régi

szakács sehogy se akarta megengedni a királyfinak, hogy az ételt ő vigye be, de az addig könyörgött neki, míg utoljára mégis ráállott. Amint hát vitte volna be a királyfi a levest, az ajtónál szántszándékkal megbotlott, elejtette a tálat, hogy összetört. A királykisasszonynak már akkor megtetszett a szép szál legény, mikor belépett, mikor meg a tálat elejtette, mindjárt gondolta, hogy aligha igazi szakács ez, mert akkor nem lett volna ilyen ügyetlen, jobban vigyázott volna; amint pedig szedte össze a cserepet, meglátta a kisasszony az ujján az aranygyűrűt, mindjárt gondolta, hogy nem lehet más, mint valami királyfi. Nem is hagyta abba a dolgot, hanem másnap nem ment be ebédelni az apjához, a maga szobájába teríttetett két emberre; aztán behívatta az új szakácsot, ott mindjárt maga mellé ültette, kérdezte tőle, hogy hol vette azt a szép gyűrűt. A királyfi elbeszélte, hogy ő nem szakács, hanem egy gazdag király fia, meg mást is mindent, az egész élete folyását, mindjárt beleszerettek egymásba halálosan. A kisasszony is elbeszélte, hogy az ő kezét most egy igen-igen gazdag király kérte meg, de neki nincs kedve hozzámenni, mert már olyan öreg, hogy a hamut is mamunak mondja, hanem ez az apjának mind nem használ, erőlteti, hogy menjen hozzá.

- Most hát, szívem szép szerelme, te az enyém, én a tied, nincs mást mit tenni, hanem az éjjel szökjünk meg, majd a te apád országában megesküdhetünk.

Kapott a királyfi két kézzel a tanácson, mindjárt elhatározták, hogy még azon az éjszakán, majd ha mindenki lenyugszik a királyi udvarban, megszöknek, reggelre pedig, ha lehet, túl teszik magukat a határon. Ezzel kiment a királyfi a kisasszony szobájából, várta az éjfélt; csak akkor jutott eszébe, hogy neki ezt a kisasszonyt a szomszéd királynak kell vinni, hogy a lovat megkapja, mert ha azt meg nem kapja, az aranytollú madár sem lesz az övé, anélkül pedig nem akart az apja szeme elébe menni. Búsult ezen szörnyű módon, már azt is gondolta, hogy érte se megy a kisasszonyért, de azután eszébe jutott, hogy akárhogy lesz, akármint lesz, el kell neki lopni a kisasszonyt, jobb hát ha most elszökteti, azután majd tanácsot kérhet a rókától. El is szöktette szerencsésen, kimentek a mezőre a királyfi inasához, ott, míg az inas a lovakat nyergelte, a királyfi félrement, elszakította az ötödik szál szőrt is. Ott termett a róka.

- Mi a baj, felséges királyfi?

- Hát bizony most az, hogy nem tudom, a királykisasszonytól váljak-e meg, vagy madár nélkül menjek haza. Mert így meg így áll a dolog.

- Sose búsuljon azon a királyfi, majd elintézem én azt, most majd együtt megyek felségeddel.

Mentek aztán együtt négyen: a királyfi, a szép királykisasszony, az inas meg a róka. Mikor ahhoz a városhoz értek, ahová a kisasszonyt kellett volna vinni, a város végén a róka éppen olyan szép kisasszonnyá változott, mint az igazi, úgyhogy a királyfi is alig tudta megismerni őket, a róka-kisasszony mondta az igazinak, hogy csak menjenek az inassal, nekik most a

királyfival egy kis dolguk van, hanem majd utánuk mennek. Ment aztán a kisasszony tovább, a királyfi pedig a róka-kisasszonyt bevezette a királyi palotába. A király, amint meglátta őket, nyakába borult örömében a királyfinak, összevissza csókolta. A királyfi aztán mondta neki, hogy a kisasszony nagyon el van fáradva, mert egész éjjel mindig jöttek, adjon neki külön szobát, hadd pihenje ki magát. Mikor ez megvolt, búcsút vettek egymástól, a királyfi megkapta az ezüsthúsú, aranyszőrű lovat, a gyémánt szerszámot meg még ráadásul tíz köböl arany-abrakot, azután ment az igazi kisasszony után. A város végén utol is érte, aztán mentek együtt; amint egy darabig mentek, hallott a királyfi valami dübörgést, hátranéz, hát látja, hogy a róka szalad utánuk.

- Hát te hogy szabadultál meg?

- Csak úgy, hogy kibújtam az ablakon, aztán itt vagyok.

Mentek megint, mendegéltek, elértek ahhoz a királyhoz is, akihez a lovat kellett volna vinni. Búsult megint a királyfi, hogy hogy váljon meg ettől a szép állattól, de a róka vigasztalta, hogy csak bízza őrá, majd eligazítja ő.

Megint előreküldte a kisasszonyt az inassal meg az ezüsthúsú, aranyszőrű lóval, maga meg éppen olyan ezüsthúsú, aranyszőrű lóvá változott, úgyhogy maga a királyfi se ismerte meg, melyik másik. Elvezette aztán a királyfi a királyhoz.

- No, felséges király, elhoztam az ezüsthúsú, aranyszőrű lovat, hanem ezt most olyan istállóba kell tenni, amelyiknek nagy ablaka van, mert ez világossághoz van szokva.

Úgy tett a király, ahogy a királyfi mondta, aztán odaadta neki az aranytollú madarat, minden gyémántgyümölcséből egy-egy vékát meg annyi aranygallyat, amennyit elbírt; azzal elbúcsúztak, a királyfi ment a kisasszony után. Nem messze a várostól megint utolérte, azután mentek együtt a Veres-tenger felé. Alig mentek egy kicsit, megint utolérte őket a róka, elmondta, hogy megint búcsúzás nélkül jött el innen is, az istálló ablakán, azzal, amint elmondta, eltűnt.

Ment a királyfi a sok drágasággal; mikor már közel voltak a Veres-tengerhez, hátranéznek, hát látják, hogy jön utánok a három király három roppant nagy regement katonával, mert már akkorra észrevették, hogy megcsalta őket; megijedtek nagyon, nem tudták, mit csináljanak, csak sokára jutott eszébe a királyfinak, hogy elszakítsa a hatodik szál szőrt. Ott termett a róka, bezzeg most nem kellett neki magyarázni, hogy mi a baj, mert látta úgyis; hirtelen előkapott három almát, belebukott a vízbe, intett a királyfinak, hogy menjenek utána. Azok szót fogadtak, elkezdtek utána úszni.

Mikor már a lovak alig-alig bírták az úszást, elhajította az egyik almát, nagy darab szárazföld támadt ott mindjárt, azon megpihentek, azután mentek odább. Lövöldöztek utánuk a katonák,

bele is lőttek egyszer a róka hátába, de az hirtelen bekente valami írral, mindjárt úgy beforradt, hogy a helye se látszott meg. Utánok is próbált úszni egynehány katona, hanem mikorra odaértek, ahol ezek először megpihentek, akkorra eltűnt a sziget, a sok katona mind ottveszett. Így hát, még kétszeri megpihenés után, szerencsésen átértek az innenső partra.

Mikor jól kipihenték magukat, megszólalt a róka:

- No, felséges királyfi, mármost énrám semmi szüksége, én hát megyek dolgomra, hanem előbb emlékezzék még felséged a szerződésre, amit kötöttünk: hogyha szerencsésen megjárja az útját, mindenen, amit csak hoz, megosztozunk.

A királyfi nem ellenkezett, kétfelé mérték a sok gyémántgyümölcsöt, aranyabrakot, aranygallyakat, akkor a királyfi búcsúzni akart, de a róka azt mondta, hogy:

- Nem addig van ám az, királyfi! Nem úgy alkudtunk, hogy csak az ilyen haszontalanságon osztozunk, hanem úgy, hogy mindenen, de mindenen.

Ezzel elővette a róka az aranytollú madarat, azt kétfelé vágta, azután az ezüsthúsú, aranyszőrű lovat, legutoljára meg a szép kisasszonyt is kétfelé vágta, azt is elosztotta, mert azt is az úton szerezték együtt.

A szegény királyfi majd sírva fakadt, mikor látta, hogy az egész fáradozása, vesződése így kárba vész, de azért a rókának nem szólt, mert látta, hogy annak van igazsága, csak magára haragudott, hogy olyan szerződésbe bele tudott egyezni. Mikor látta a róka, hogy a királyfi így elszomorodott, elnevette magát.

- Ne búsuljon, felséges királyfi, visszaadok én mindent, még az aranygallyakat is, nem is akartam elvenni, csak azt próbáltam meg, hogy ideengedné-e felséged. Most már látom, hogy jószívű, mert ideadta volna szó nélkül, mindjárt fel is támasztom én mind a hármat.

Ezzel elővett valamiféle csudafüvet, megkente vele mind a hármat, mindjárt felelevenedtek, s meg hétszerte szebb kisasszony, hétszerte szebb ló és hétszerte szebb madár lett belőlük. Mikor éppen köszönni akarta a királyfi a rókának a szívességét, eltűnt onnan, mintha a föld nyelte volna el. A királyfi is hát a kisasszonyt felültette az ezüsthúsú, aranyszőrű lóra, maga meg az inasa felültek a másik kettőre, a sok kincset felrakták a nyeregkápába, azzal útnak indultak.

Mentek, mendegéltek, elértek ahhoz a városhoz, ahol menet a két öregebb királyfit találták egy csárdában, hát amint a város közepébe érnek, látják, hogy két rongyos embert akkor visznek akasztani, a sok temérdek ember meg kíséri; kérdi a királyfi egy embertől, hogy miféle emberek azok, akiket akasztani akarnak? Mi bűnt tettek, hogy felakasztják őket?

Felelt rá az ember:

- Jaj, felséges királyfi, hosszas volna azt elbeszélni. Nem tudom én, hogy hol járnak ezek itt, már több öt esztendejénél, hogy itt, ebben a városban csavarognak, de azóta egy szalmaszálat se mozdítottak odébb, semmit se csináltak, hanem egyik kocsmából ki, a másikba be, éjjel-nappal mindig ettek-ittak, a sok temérdek pénznek keresztülmentek a nyakán, mert amint a világ beszéli, királyfiak volnának ezek; most hát, hogy egy krajcárjuk se maradt, rablásra vetemedtek, de ez még nem volt elég, hanem meg is öltek egy szegény kupec embert, amint a vásárból jött volna haza, hogy fel ne adhassa őket, mert rájuk ismert. De hiába! A gonoszságot a tyúk is kikaparja, rájok világosodott, hogy ők tették, most már lakolnak érte.

Nagyon elszomorodott ezen a királyfi, megismerte, hogy az az ő két testvérje, mindjárt ment a bírákhoz, kérte őket, hogy ilyen gyalázatot csak mégse kövessenek el két királyfin, azonfelül jól meg is kente mindegyiket, úgyhogy aztán nagy sokára megkegyelmeztek nekik. Akkor a királyfi ment egyenesen a testvéreihez, összevissza ölelte-csókolta őket, vett nekik szép ruhát, szép paripát, azután elindultak együtt mindnyájan hazafelé. A királyfi az úton elbeszélte nekik, hogy milyen nehezen jutott a madárhoz; hogy talált rá a szép kisasszonyra; hogy szöktette el; meg mindent, ami csak történt vele, de a bátyjai nagyon szégyenlették magukat tőle, a szemébe se mertek nézni, pedig az csak úgy szerette őket, mint azelőtt.

Egyszer beértek egy nagy rengeteg erdőbe, mikor a közepén voltak, megállottak pihenni, leszálltak a lóról, elővették az elemózsiát, ettek. Mikor jóllaktak, ledőlt a királyfi a mátkája ölébe, elaludt, az is ráhajtotta őrá a fejét, az is elszunnyadt, az inas meg félrement egy fa alá, ott aludt el. Bezzeg nem aludt a két öregebb királyfi; mikor látták, hogy ezek mind alusznak, összesúgtak-búgtak, hogy milyen nagy szégyen lesz őrájok nézve, ha az apjok megtudja, hogy az öccsük mentette meg őket az akasztófától, azt gondolták, hogy egyik rosszat a másikkal le lehet mosni, hát elhatározták, hogy megölik mind a hármat, otthon aztán azt mondják, hogy ők szerezték meg a madarat. Úgy is tettek. Legelőször az inashoz mentek, annak levágták a fejét, azután a királyfit szúrták keresztül; már éppen a királykisasszonyt is meg akarták ölni, hanem az felébredt, s könyörgött nekik, hogy ne öljék meg, nem mond ő meg senkinek semmit, nem bánja, ha a legutolsó konyhaszolgálóvá teszik is, csak az életének kegyelmezzenek. Még a két gonosz szívű, vadállatnál is vadabb királyfit is megindította ez a szép beszéd, megkegyel-meztek az életének; azután összeszedtek mindenféle drágaságot, amit az öccsük szerzett, az ezüsthúsú, aranyszőrű paripát, az aranytollú madarat, mindenféle drágaságot, lóra ültek, hazamentek. Volt nagy öröm királyi apjok házánál, mikor megérkeztek, nagy dáridót csaptak, folyt a bor, mint az árvíz, mindenkinek jókedve volt az egész háznál, csak egy volt szomorú, egy volt, aki éjjel-nappal sírt: a szegény királykisasszony. Kicsapta az a két gonosz királyfi a szolgálók közé, még azok közt is a legeslegutolsónak tették, hogy csak vesszen el minél előbb; az apjoknak meg, mikor kérdezte, hogy miféle lány az, azt felelték, hogy a kalickát tartani, a madárra vigyázni fogadták meg. Mikor pedig öccsükről tudakozódott a király, eltagadták, hogy

nem látták soha, azt se tudják, hogy elment-e hazulról. Búsult az öreg király egy kicsit, hanem a két királyfi vigasztalta, hogy majd hazajön az, de még azóta bizony fele útjára se ért, lám, ők is mennyi ideig voltak oda! Azután elbeszélték, hogy jutottak a madárhoz, az aranyszőrű lóhoz, éppen úgy, mint öccsük elbeszélte, csak a királykisasszony történetét hagyták ki.

Hiába volt azonban az aranytollú madár, nem segített a királyon semmit, mert csak úgy jött volna meg a szeme világa, ha az éneklését hallhatta volna, de a madár, egy kukkanás nem sok, de annyit se eresztett ki a száján, a fejét a szárnya alá dugta, úgy gurnyasztott egész nap. Az ezüsthúsú, aranyszőrű lónak se vették semmi hasznát, soha senkit nem eresztett magához, rúgott-vágott, ha valaki közel akart hozzá menni. Összehívatta a király az ország minden bölcs emberét, hogy fejtsék meg, mi ennek az oka, de hiába! Azok se mentek semmire, egyik egyet, másik mást mondott, csak az igazira nem talált rá egyik se.

Egyszer, mikor éppen ott rugdalózott az ezüstló az udvar közepén, nyílott a kis ajtó, hát ki jött be rajta? - nem más, mint a legkisebb királyfi meg az inas. Amint belépett az udvarba, ment a ló egyenesen hozzá, úgy ette a markából az aranyabrakot, azután ment egyenesen a konyhába, kézen fogta a királykisasszonyt, ment vele a királyi apjához. Amint belépett az ajtón, odabent volt az aranytollú madár, mindjárt elkezdett énekelni olyan szépen, hogy a király szeme világa mindjárt megjött tőle, úgy látott, mint akárki más. Akkor a királyfi elbeszélte neki az egész útja történetét: hogy találta a rókát, hogy lopta a madarat, a lovat, a királykisasszonyt, hogy mentette meg bátyjait az akasztófától, azután elmondta, hogy mikor otthagyták a bátyjai az erdőben megölve, ezt a róka hogy, hogy nem, megtudta, odament, feltámasztotta őt is, az inasát is azzal a fűvel, amivel azelőtt már a kisasszonyt is felelevenítette.

- Hanem mármost, édesapám, tartsunk lakodalmat, én a mátkámmal megesküszöm.

A király e nagy istentelenségen szörnyen megharagudott, a két nagyobb fiát mindjárt felakasztatta. A legkisebbnek pedig odaadta fele királyságát, nagy lakodalmat csaptak, a róka is ott volt benne, hanem azután megint eltűnt, csak akkor ment oda, ha szükség volt a tanácsára.

A királyfi pedig a szép feleségével boldogul élt, míg meg nem halt.

Forrás és online változat

Forrás: Mesefarm.hu

Az eredeti online anyag a QR-kód segítségével érhető el.

Ez a PDF a Mesefarm nyomtatóbarát változata. A QR-kód az eredeti online cikkhez vezet, ahol a kapcsolódó tartalmak és frissítések is elérhetők.

Online változat